

Gemensam kronviltsplan för Blekinge län

Historik

Kronviltsfrågan har i Blekinge och i övriga landet under decennier varit föremål för debatter och utredningar utan att ge en klar och entydig bild hur en förvaltning av kronviltet skall genomföras utifrån gemensamma mark - och jägareintressen. Redan en kort tid efter de första älg- och kronhjortsskötselområdena i Blekinge startat upp tog Hoby, Ronneby, Johannishus och Backaryds Äsko initiativ till samverkan i kronviltsfrågan. Det gällde i första hand avskjutningsregler för dessa fyra områden. Samverkan fungerade efter rådande förhållanden väl och gemensamma riktlinjer skapades. Till denna grupp anslöt sig senare Halasjöbygdens och Svarthövdens Äskon.

Underlag för den framtida kronviltsförvaltningen saknades helt och mycket av det som ledde till beslut grundades på allmänna uppfattningar och teorier som mera hörde samman med hemmasnickrade kunskaper – men det var ändå bättre än rena gissningar. Samverkan var ledordet och detta hade en stor betydelse för vad som senare skulle skapas: Kronviltsprojekt Sydost där samtliga Äskon i länet finns med inklusive Trolle Ljungby AB med marker inom Sölvesborgs kommun. Även skötselområden från Kronoberg har deltagit i detta arbete.

Kronviltsprojekt Sydost har till sitt förfogande haft en rådgivningsgrupp bestående av yrkesjägare/viltmästare som finns i regionen för kronviltsprojektet. Från denna grupp har det levererats olika förslag om avskjutningsmodeller och förslag till en enkät som senast genomfördes 2011 men då bara i område Blekinge Mitt.

Sedan flera etablerade intresseorgan på nytt tagit upp kronviltsfrågan och ställt krav på allmän jakt och andra insatser som inte är förenligt med en förvaltning av kronvilt så har frågan åter hamnat i debatt – där framtida beslut kring kronvilt måste grunda sig på kunskapsbaserade och vetenskapliga resultat och inte ett tyckande där gissningar och eget intresse är grundplåtar för en kronviltets framtida förvaltning.

Äskons ansvar

Om vi ser tillbaka på hur älgförvaltningen genomförts så har de flesta planer för älgförvaltningen varit uppbyggda på kunskaper utifrån älgobservationer och spillnings- och flyginventeringar. År från år har resultat inom resp. Äsko jämförts och analyserats och i samverkan med grannskapet har man fått en bra grund att stå på. När det gäller kronviltsplanerna så har samma styrelser höftat till lite och ansökt om en tilldelning som mera tilltalat jaktlagen än kunskapens företrädare. Länsstyrelsen som beslutsfattare har sällan eller aldrig haft några invändningar mot dessa planer – och utifrån detta kan vi se hur resultaten varit de senaste åren för älg och kronviltsjakten. Statistiken visar på att avskjutningen av älg ligger på mer 90 % av tilldelningen och för kronvilt strax under 50 % av tilldelningen - detta borde vara tillräcklig för att man skall inse att utan kunskapsbaserade produkter kommer vi aldrig tillrätta med förvaltningsfrågan oavsett vilken djurgrupp vi talar om.

Balans

För att skapa balans i kronviltsstammen i länet och för att visa både markägare – och jägare respekt för deras intressen är det dags att starta om processen. Med tanke på att man saknar

helt underlag för besluten om kronviltstilldelningen så måste vi börja med att använda och genomföra en kronviltobs – motsvarande älgobsen – och en sammanfattande enkät som jaktlagen ansvarar för i samverkan med resp. Äsko. Obsen och enkäten – måste användas i hela länet och analyseras av en grupp där både markägare och jägare finns representerade. Avskjutningsmodeller som inledningsvis bygger på att skapa balans i kronviltsstammen - en grundläggande skadeinventering och analys med tillhörande skyddsjakter som markägare och jägare är överens om kan vara de första insatserna till samlad och sansad kronviltsplan för hela länet.

Utifrån de underlag som tidigare presenterats är det omöjligt att fastställa hur den aktuella vinterstammen av kronvilt ser ut i länet. Utan denna kunskap kan ingen gemensam plan upprättas. Vi behöver skapa underlag utifrån obs och enkätsvaren - där alla jaktlag måste medverka. När detta är genomfört och redovisat har vi förhoppningsvis bättre kunskaper om kronviltsstammen sammansättning – tillväxt och vilka geografiska områden som är mera belastade av skador som kravlöst skall rapporteras till Skogsstyrelsen.

Tilldelning - avskjutning

Tilldelning av kronvilt har varit alldeles för generös och besluten har i många fall inte grundat sig på kunskaper. Avskjutningen av kronvilt har varit låg i förhållande till tilldelningen. Avskjutningen - tilldelningen av kronvilt kan aldrig uppnå en total rättvisa eftersom kronviltet i varje område tid efter annan har en mindre eller större rörlighet. Ibland har man mycket kronvilt – vid andra tillfällen har man mindre. I vissa delar av områdena finns det överhuvudtaget inte något kronvilt. Rapporteras allt kronvilt som skjuts? Övrig dödlighet? Med adaptiva planer som årligen revideras kan vi uppnå helt andra resultat.

Utifrån tidigare tilldelningar, avskjutningar så kan rådgivningsgruppen enas om att jaktlagen skjuter för lite kronkalv – även på kronhindsidan har det varit en relativt låg avskjutning inom vissa områden men högre inom andra. Med tanke på kronviltsstammens rörlighet så måste man noga följa upp kronhindsavskjutningen så att det inte uppstår en obalans.

När det gäller kronhjorten så har avskjutning minskat och detta har ju varit ett av målen. Restriktioner betr. kronhjort inom vissa områden har varit föredömliga. För att få en kronviltsstam i balans måste man under en övergångstid ha mycket klara direktiv om vad som skall gälla – en gemensam kronviltsplan kommer att bidra till framgång när det gäller förvaltningsdelen.

Planer

Kronviltsplanerna kan inte i framtiden gälla för tre år i taget. Man måste årligen se över planen - som skall vara adaptiv - justera och göra de förändringar som krävs efter de nya kunskaper som tillförts. Den gemensamma planen skall vara 1- årig och skall revideras årligen före maj månads utgång – jmf med planer för älg.

Arbetsgruppens förslag

Den arbetsgrupp som fått i uppdrag av Länsstyrelsen i Blekinge att komma med förslag till en gemensam kronviltplan för länet föreslår bl.a. att Lst skall verka för att bilda nya kronskötselområden på mindre marker. Detta förslag vittnar om att arbetsgruppen inte förstått de grundregler som gäller för ett kronskötselområdes storlek och övrig omfattning. Risken att flera jaktlag som idag ingår i Äskon och där deras kronviltsförvaltning uppenbarligen fungerat relativt väl under mycket lång tid - skulle lämna de Äskon för att skapa egna "licensområden" är uppenbar. En splittring av de nuvarande Äskon är här igenom stor och detta skulle medföra försämringar för förvaltningen av kronvilt. I stället borde man skapa nya större kronviltsförvaltningsområden som motsvarar dagens ÄFO. På sikt borde hela länet utgöra en skötselområde för kronvilt

När det gäller skyddsjakten och det förslag som arbetsgruppen i VFD lagt så vittnar detta också om att man inte har helt klart för sig vad som gäller. Att förlänga jakten under februari månad är inte väl genomtänkt.

Övrigt

Om man tittar tillbaka på de senaste årens avskjutningar så kan man gissa att det i länet finns en vinterstam på omkring 200 kronvilt – av dessa är statistiskt 120 kronhindar och ungdjur och övriga 80 utgör kronhjortar. Med en reproduktion på 0.65 skulle tillväxten i länet vara 78 kronvilt. Med övrig dödlighet – 5 % - så återstår 74 kronvilt. Med de senaste årens avskjutning så skjuter man inte ens tillväxten och detta måste göras och man skall hålla kronviltsstammen i balans.

På en areal om 10 000 ha borde man kunna skjuta 2 kronhjortar – 3 tom 9 taggar/år, 4 – 5 kronhindar och ha en fri kalvavskjutning. Under en 3 års period skulle man även i detta område kunna skjuta en kapital kronhjort. Allt under förutsättning att minst 95 % av jaktlagen genomför och redovisar kronviltobsen och enkäten i varje Äsko.

Annan påverkan

Olika lobbyorganisationer försöker driva igenom en oreglerad allmän jakt på kronvilt i Sverige – en mycket olycklig satsning – om man lyckas. Argumenten som förs fram för fri jakt på kronvilt är skador på skog och grödor – skogens tillväxt är 30 % mer än avverkningen så detta är inget tungt skäl. En väl organiserad, reglerad samförvaltning – som nu sker i kronskötselområdena är att föredra.

Anders Wetterin – expert – jakt och vilt LRF – har tillsammans med skogsägarföreningarna m.fl. föreslagit vad avser bl.a. skyddsjakt ett förslag som saknar all relevans och kritisk granskning.

Carl-Gustaf Thulin, SLU, Anders Jarnemo – kronviltsexpert, Halmstads Högskola och Petter Kjellander, SLU har med anledning av ovanstående förslag föreslagit att

1. förslaget om skyddsjakt på kron- och dovvilt på eget initiativ avslås
2. ordinarie jakttid för kronvilt kan förlängas för kalv i februari inom skötselområden

3. jakttiden justeras till efter brunst

Rådgivningsgruppen ansluter sig till dessa förslag.

Rådgivningsgruppens förslag till länsstyrelsen i Blekinge

1. Kronviltsobs. med kronviltsenkät skall genomföras under närmaste 3 åren med start hösten 2015 och analysen av resultaten genomförs av Jägareförbundets konsulenter i samråd med markägarerepr.
2. Planerna efter 2018 skall avse 1 år – och de skall vara adaptiva – med årlig revision.
3. Till dess de nya planerna är beslutade skall tilldelning till resp. Äsko motsvara genomsnittet av de senaste 3 årens avskjutning vad avser kronhjort och kronhind. Fri kalvavskjutning.
4. Skötselområdena skall framöver motsvara dagens Äfo – som också skall ges en större befogenhet att påverka planerna avseende kronvilt. På sikt skall man pröva frågan om ett skötselområde för hela länet avseende kronvilt.
5. Till dess den nya planen är beslutad skall det finnas begränsningar vad avser kronhjorten – där man endast får skjuta kronhjortar med 3 t o m 9 taggar.
6. Skaderapporter avseende skog skall skyndsamt rapporteras till Skogsstyrelsen på den blankett som tagits fram i samråd med länets Äskon.
7. Ytterligare inventeringar måste göras under de närmaste åren och då kan det handla om flyginventering och kronvilt försedda med GPS halsband.
8. Forskning kring kronviltet – motsvarande den som genomförts i Skåne och Sörmland – i nära samverkan med Kronoberg och Kalmar län – bör prioriteras.
9. Länsstyrelsen ansluter sig till Thulins, Jarnemos och Kjellanders förslag.

Karlshamn 15 06 17

P A Olsson/ordf.

Lars Olnäs/sekr.

I rådgivningsgruppens arbete har - Ove Johansson – viltmästare på Stensnäs, Linus Larsson – viltmästare på Trolle Ljungby, Jens Nordahl – viltmästare på Eriksberg, John Källström – viltmästare på Johannishus, Thomas Olsson och Jesper Einarsson – konsulenter hos Jägareförbundet - deltagit.

Förslag till länsstyrelsen har översänts till Jägareförbundet i Blekinge och samtliga Äsko ordföranden i Blekinge.